

z dnia 5 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2026 – 2028**

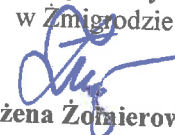
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 roku, poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 roku, poz. 49) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2026 – 2028” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej  
w Żmigrodzie



**Bożena Żołnierowicz**

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2026 – 2028 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tj. Dz. U. z 2025 roku poz.49).

Zgodnie z art. 176, pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać dysfunkcji w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolność do przezwyciężenia problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, jednocześnie są działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie.

Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych realizowana winna być we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Wspieranie rodziny winno odbywać się za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- organizowanie dla rodzin wszelkiego rodzaju wsparcia, m.in. zajęcia grupowe,
- pomoc prawna.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi, że rodzinie, która ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może zostać przyznany asystent rodziny. Zadania asystenta rodziny zostały szeroko opisane w art. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 roku, poz. 49).

#### **Podstawy prawne działań ujętych w Programie**

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

#### **Adresaci Programu**

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Żmigród, a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze. Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego funkcjonowania w życiu, dlatego ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju.

Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych. Działania skierowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz podnieść jakość życia rodziny.

### Diagnoza społeczna

Punktem wyjścia do określenia założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych rodzin objętych wsparciem Centrum Usług Społecznych w Żmigrodzie.

Z analizy tej wynika, że w roku 2024 z pomocy społecznej skorzystało 390 rodzin. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, niezbędnych do udzielenia pomocy finansowej zawiera Tabela nr 1 – Powody udzielania pomocy rodzinom w 2024 roku.

Tabela nr 1 – Powody udzielania pomocy rodzinom w 2024 roku.

| Lp. | Powód trudnej sytuacji życiowej                                                    | 2024 r.         |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
|     |                                                                                    | 390 rodzin      |
| 1   | Ubóstwo                                                                            | 138<br>(35,38%) |
| 2   | Bezrobocie                                                                         | 105<br>(26,92%) |
| 3   | Niepełnosprawność                                                                  | 93<br>(23,85%)  |
| 4   | Długotrwała choroba                                                                | 248<br>(63,59%) |
| 5   | Potrzeba ochrony macierzyństwa                                                     | 14<br>(3,59%)   |
| 6   | Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego | 18<br>(4,62%)   |
| 7   | Alkoholizm                                                                         | 25<br>(6,41%)   |
| 8   | Przemoc domowa                                                                     | 1<br>(0,26%)    |

Źródło: CUS Żmigród

Główne przyczyny trudnych sytuacji życiowych, z którymi rodziny nie są w stanie poradzić sobie wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia obok ubóstwa są: długotrwała choroba (248 rodzin), bezrobocie (105 rodzin) oraz niepełnosprawność (113 rodzin).

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nie jest problemem dominującym, musi jednak być traktowana priorytetowo, gdyż w głównej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców naszej gminy.

Tabela nr 2 – Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2022 – 2024.

| Rodzaj świadczenia                              | Ilość zrealizowanych świadczeń |        |        |
|-------------------------------------------------|--------------------------------|--------|--------|
|                                                 | 2022                           | 2023   | 2024   |
| Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami               | 11.414                         | 14.751 | 12.104 |
| Zasiłki pielęgnacyjne                           | 5.016                          | 4.661  | 4.800  |
| Świadczenia pielęgnacyjne                       | 1.341                          | 1.082  | 1.218  |
| Świadczenia pielęgnacyjne na nowych zasadach    | 0                              | 293    | 202    |
| Specjalny zasiłek opiekuńczy                    | 143                            | 129    | 60     |
| Zasiłek dla opiekuna                            | 36                             | 86     | 94     |
| „Becikowe”                                      | 55                             | 479    | 459    |
| Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,00 zł | 0                              | 789    | 1.074  |
| Fundusz alimentacyjny                           | 792                            | 855    | 779    |

Źródło: CUS Żmigród

Z analizy danych wynika, że znacznie wzrosła liczba świadczeń pielęgnacyjnych przyznawanych zarówno na starych, jak i nowych zasadach. Co świadczy o tym, iż wzrasta liczba osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy. Zdecydowanie maleje liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych. Prawo do zasiłków rodzinnych jest zależne od spełnienia kryterium dochodowego, w tym liczy się uzyskanie dochodu, czy jego utrata w trakcie okresu zasiłkowego stąd zmienna ilość osób uprawnionych do jego pobierania.

Tabela nr 3 – Mieszkańcy gminy Żmigród (zameldowani) z uwzględnieniem liczby dzieci w latach 2022 – 2024.

| Mieszkańcy gminy Żmigród (zameldowani) | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. |
|----------------------------------------|---------|---------|---------|
| Mieszkańcy ogółem                      | 14097   | 14007   | 13908   |
| Dzieci 0 – 12 lat                      | 1780    | 1717    | 1675    |
| Dzieci 13 – 18 lat                     | 935     | 945     | 986     |

Źródło: UM w Żmigrodzie

Tabela nr 4 – Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024.

| Poszczególne lata                                                      | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. |
|------------------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|
| Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Żmigród | 22      | 29      | 32      |

Źródło: CUS Żmigród

Analizując zapisy powyższej tabeli można stwierdzić, że znacznie wzrosła liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Wzrost ten rzutuje na wzrost nakładów finansowych Gminy, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny u systemie pieczy zastępczej wskazują, że Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny. Ilość tych rodzin wzrasta, co powoduje również konieczność tworzenia kolejnych etatów dla asystentów rodziny.

Tabela nr 5 – Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022 – 2024.

| Poszczególne lata                          | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. |
|--------------------------------------------|---------|---------|---------|
| Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny | 11      | 18      | 24      |

Źródło: CUS Żmigród

### **Założenia Programu**

#### Cel główny programu

Celem głównym Programu jest udzielenie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Żmigród w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganiu umieszczeniu dzieci poza rodziną biologiczną.

#### Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnobytowych rodzin.
2. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

3. Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach oraz zapobieganiu występowaniu sytuacji kryzysowych.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Działania zmierzające do realizacji celów

- regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,
- profesjonalna praca socjalna z rodziną,
- systematyczna współpraca instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi asystenta rodziny,
- prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin ubogich,
- jednorazowe świadczenie dla rodzin wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- wsparcie interdyscyplinarne rodzin,
- organizowanie zajęć dla rodzin potrzebujących wsparcia,
- podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych, poprzez udział w kursach szkoleniach, superwizji, warsztatach, konferencjach.

Zasoby instytucjonalne

- Centrum Usług Społecznych w Żmigrodzie,
- Placówka Wsparcia Dziennego w Żmigrodzie,
- Placówki oświatowe z terenu gminy Żmigród,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Żmigrodzie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie,
- Komisariat Policji w Żmigrodzie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy,
- Sąd Rejonowy w Trzebnicy, III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz II Wydział Karny,
- organizacje pozarządowe.

Koordynator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Centrum Usług Społecznych w Żmigrodzie.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- zmniejszenie liczby dzieci objętych wsparciem pieczy zastępczej,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodziny,
- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia wartości członków rodziny,
- ograniczenie dysfunkcjonalności rodzin,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi,
- pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka,

- wzrost świadomości rodziców w zakresie wychowania i odpowiedzialności.

#### Źródła finansowania Programu

Środki na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet Gminy,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki zewnętrzne.

#### Sprawozdawczość realizacji Programu

W terminie do 31 marca każdego roku Centrum Usług Społecznych w Żmigrodzie przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie roczne z realizacji Programu oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań zawartych w Programie.

#### Monitoring i ewaluacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatków środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

#### **Podsumowanie**

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Żmigród oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy.

Przewodnicząca Rady Miejskiej  
w Żmigrodzie  
  
Bożena Zolnierowicz



### **Uzasadnienie**

Uchwała jest realizacją obowiązku ustawowego określonego w art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który ustala katalog zadań własnych gminy. Jednym z zadań jest opracowanie i realizacja programów wspierania rodziny – art. 176. pkt 1.

Program ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, w zakresie przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.